

Timrå kommun
Socialnämnden

För kännedom: Kommunfullmäktiges
presidium
Kommunstyrelsen

2023-05-02

Förstudie - välfärdsteknik

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en förstudie gällande välfärdsteknik inom hemtjänst och äldreboenden.

Revisionen ser gärna att socialnämnden kommenterar resultatet.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress [lena.medin@kpmg.se](mailto:lana.medin@kpmg.se)) för vidarebefordran till revisorerna.

För Timrå kommuns revisorer

Sten Ekström
Ordförande

Lisbet Lundgren
Vice ordförande

Förstudie - välfärdsteknik

Rapport
Timrå kommun

KPMG AB

2023-05-02

Antal sidor 8

Timrå kommun
Förstudie - välfärdsteknik

2023-05-02

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
1.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	3
1.2	Revisionskriterier	3
1.3	Metod	3
2	Resultat av granskningen	4
2.1	Styrdokument	4
2.2	Nuläge – välfärdsteknik	5
2.3	Erbjudande av digital välfärdsteknik	7
2.4	Utmaningar och hinder	7
3	Summering	8

1 Bakgrund

Vi har av Timrå kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en förstudie avseende i vilken omfattning socialnämnden använder välfärdsteknik inom hemtjänst och äldreboenden.

Revisorerna bedömer att det finns en risk att välfärdsteknik inte nyttjas i tillräckligt hög grad. Digital välfärdsteknik bedöms som väsentligt för att klara uppdraget utifrån de demografiska förändringarna.

1.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Förstudien avser kartlägga följande:

- Finns beslutade styrdokument, exempelvis strategier eller planer, som tydliggör uppdrag och ansvar för arbetet med välfärdsteknik?
- Vilken teknik finns och i vilken omfattning?
 - Hur erbjuds brukarna digital välfärdsteknik?
 - Hur många brukare har nattbesök och av dessa hur många har trygghetskameror?
 - Vilka utmaningar/hinder för digital välfärdsteknik finns på äldreboenden och hos de brukare som har hemtjänst?

Förstudien är på översiktlig nivå och omfattar hemtjänst och äldreboenden inom socialnämnden.

1.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Tillämpbara interna regelverk och policys.

1.3 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudie och intervju/avstämning med verksamhetschef.

Rapporten är faktakontrollerad av förvaltningschef för socialförvaltningen och verksamhetschef.

2 Resultat av granskningen

2.1 Styrdokument

Kommunfullmäktige beslutade den 25 november 2019¹ att uppdra till styrelse och nämnder att ta fram en digitaliseringsstrategi enligt ny styrmodell. Syftet med strategin ska vara en ökad digitalisering som ska sänka kommunens kostnader och bibehålla kvalitén i den kommunala välfärden.

Socialnämnden antog den 15 april 2020² en digitaliseringsstrategi. Strategin redogör bl.a. för nuläget inom vård- och omsorg samt individ- och familjeomsorg. Av strategin framgår också elva åtgärder som planeras att vidtas. Det gäller bl.a. följande åtgärder:

- Trygghetskameror (särskilt boende och ordinärt boende)
- GPS-larm (särskilt boende och ordinärt boende)
- Hotellås (särskilt boende)
- Nyckelfria medicinskåp (ordinärt boende)

För respektive åtgärd framgår status (påbörjad, beslutad och finansierad) vid tidpunkten när strategin upprättades.

Av socialnämndens strategi framgår inte någon beräkning hur mycket respektive åtgärd kommer att sänka kommunens kostnader eller i vilken utsträckning åtgärden påverkar kvalitén. Strategin redogör inte heller för vem som ansvarar för att säkerställa att åtgärderna genomförs.

Enligt strategin krävs en tydlig medverkan från medarbetare, brukare och klienter för att ett lyckat arbete med digitalisering ska ske. Det krävs därtill samverkan inom och utom kommunen med en utvecklad organisation med rätt kompetens. Hur medverkan och samverkan ska gå till framgår inte av strategin.

Intervjuad verksamhetschef bedömer att digitaliseringsstrategin inte är känd i verksamheterna fullt ut och att det finns ett behov att utveckla arbetet med välfärdsteknik med en tydligare uppdrags- och ansvarsbeskrivning.

Utöver de åtgärder som beslutats i digitaliseringsstrategin har nämnden i sin verksamhetsplan för år 2022³ beslutat om aktiviteter med koppling till digital välfärdsteknik. Aktiviteten hör till det erhållna uppdraget "Det goda åldrandet, kvalitét i nära vård och boende" och enligt verksamhetsplanen avser nämnden:

- fortsätta arbeta med programmet "God och Nära Vård i Västernorrland 2030" som bygger på en gemensam målbild som länets sju kommuner och region utarbetat. Programmet ska bl.a. bidra till:

¹ 2019-11-25 § 186

² SN 2020-04-15 § 51

³ SN 2021-10-12 § 144

- ökad fokusering mot utveckling av digitalisering, digital förmåga och ny teknik.

Av verksamhetsplanen framgår att uppdraget ska genomföras i samverkan med både interna och externa intressenter för att möjliggöra för äldre att i Timrå kommun få en äldreomsorg med hög kvalitet samt åldras med värdighet och stolthet. Samordning av God och Nära Vård ska ske genom den befintliga lokala styrgruppen samt genom det gemensamma samordnarnätverket, kommunikationsnätverket och styrgruppen för det länsgemensamma programmet. Arbetet med God och Nära Vård kommer också behöva stöd av kommunens gemensamma verksamhetsstöd, enligt verksamhetsplanen.

2.2 Nuläge – välfärdsteknik

Socialnämnden följde senast upp digitaliseringsstrategin den 15 juni 2021⁴. Av uppföljningen framgår att flera av de planerade åtgärderna ingår i den pågående upphandlingen av trygghetsjänster som ska vara genomförd under sommaren 2021. Det gäller bl.a. hotellås och trygghetskameror.

I intervju framkommer att det inom socialnämnden sedan juni år 2021 finns en (1) leverantör av digital välfärdsteknik. Leverantören erbjuder samma digitala lösningar och system oavsett om brukaren bor på ett äldreboende eller i ordinärt boende, vilket intervjuad verksamhetschef ser positivt på då det säkerställer att tekniken är kompatibla med varandra. Till följd av komponentbrist har däremot inte all beställd välfärdsteknik erhållits.

Vid tidpunkten för förstudien råder följande aktuellt läge i enlighet med de åtgärder som beslutats i digitaliseringsstrategin:

- Hotellås – ett lås är installerat sedan drygt ett år tillbaka hos en (1) brukare. Ett pilotprojekt kommer att inledas under våren år 2023 vid ett av kommunens äldreboenden.
- Trygghetskameror - installerade på äldreboenden men ännu inte driftsatta. Ett pilotprojekt kommer inledas innan sommaren vid ett av kommunens äldreboenden. Full drift planeras hösten år 2023.

Vad gäller välfärdsteknik inom hemtjänsten råder följande aktuellt läge i enlighet med de åtgärder som beslutats i digitaliseringsstrategin:

- Trygghetskameror – leverans inväntas. Pilotprojekt planeras sommaren 2023 med fokus på brukare med nattilsyn. Vid tidpunkten för förstudien har 64 brukare natthjälp varav tio brukare endast tillsyn, vilket innebär att brukaren inte behöver vård på nätterna.
- Nyckelfria medicinskåp – har nedprioriterats av resursskäl och har inte upphandlats.

⁴ SN 2021-06-15 § 100

2023-05-02

Inom både äldreboenden och hemtjänst inväntas kompletterade leveranser av GPS-larm.

Vi har tagit del av nämndens verksamhetsberättelse för år 2022 och noterar att arbetet med God och Nära Vård följts upp. Av verksamhetsberättelsen framgår bl.a. att som en del av God och Nära Vård har ett projekt gällande "Proaktiv⁵ digifysisk⁶ seniorvård" startats upp under maj år 2022. Projektet syftar till att genom mobil digital vård kunna stödja och vårda äldre i hemmet i större utsträckning. Projektet ska också öka tryggheten och minska inläggningar i sluten vård. Projektet har, enligt verksamhetsberättelsen, förlängts och kommer fortsätta under första halvåret under år 2023. I intervju framkommer att projektet i praktiken innebär att hemsjukvården i kommunen tillsammans med Region Västernorrland och vårdkoncernen Premicare samverkar i ett närvårdsteam. Detta innebär att sjuksköterskor besöker brukare i sitt hem för undersökning och delar information och prover digitalt med patientansvarig läkare. Den patientansvariga läkaren kan därefter återkoppla patienten eller ansvarig vårdpersonal med en digital bedömning.

Som en del av God och Nära Vård pågår också, enligt verksamhetsberättelsen, planering av implementering av det digitala instrumentet "Cybmed⁷" på alla särskilda boenden. Målsättningen med "Cybmed", som idag finns på ett äldreboende i kommunen, är att skapa en digital plattform där integrerad medicinteknik kan utföra effektiva digitala undersökningar och bedömningar, enligt verksamhetsberättelsen. Enligt intervjuad verksamhetschef är "Cybmed" likt "Proaktiv digifysisk seniorvård" ett verktyg för digital läkarkontakt som möjliggör för brukarna att komma i kontakt med läkarvård utan att besöka sjukhus.

Det framgår inte av verksamhetsberättelsen i vilken omfattning "Proaktiv digifysisk seniorvård" och "Cybmed" har använts eller vilken kostnadsbesparing och kvalitet dessa projekt medfört.

⁵ Förebyggande kartläggningssamtal.

⁶ Kombination av fysiska besök med användandet av digital teknik.

⁷ System som används för att ta in mätvärden vid besök hos patienten. Systemet kopplar mot den utrustning som används vid undersökningarna och som via Bluetooth skickar mätvärden eller medicinsk information.

2.3 Erbjudande av digital välfärdsteknik

Alla brukare med hemtjänst erbjuds tillgång till digitalt trygghetslarm. Trygghetslarmen kan beviljas som ett komplement till annan hjälp i hemmet eller som en egen insats. Ansökan om trygghetslarm görs hos kommunens biståndshandläggare. Samtliga brukare som blir beviljade hemtjänst får också tillgång till nyckelfri hemtjänst. Det innebär att hemtjänstpersonalen inte behöver använda sig av nycklar vid hembesök vilket minimerar risken för att nycklar ska försvinna eller hamna hos orätta händer.

Enligt intervjuad verksamhetschef finns det inom hemtjänsten multiprofessionella team som består av hemtjänstchef, personal inom hemtjänsten, biståndshandläggare, sjuksköterskor och rehabpersonal. De multiprofessionella teamen träffas drygt varannan vecka i syfte att diskutera brukares behov. Träffarna har inget uttalat syfte att belysa behovet av välfärdsteknik men ses som ett forum som lämpar sig för att lyfta och flagga för eventuella behov av digitala trygghets tjänster, såsom GPS-klocka.

Även brukare inom kommunens äldreboenden erbjuds digitala trygghetslarm. I trygghetslarmen ingår även olika sensorlarm såsom dörrlarm.

2.4 Utmaningar och hinder

Intervjuad verksamhetschef menar att en av de främsta utmaningarna för införandet av digital välfärdsteknik är de begränsade resurserna. Den digitala tekniken uppges vara dyr att köpa in samtidigt som processen är lång innan nya arbetssätt i linje med den digitala tekniken har etablerats.

Att införa digital välfärdsteknik är, enligt intervjuad verksamhetschef, en enklare process på äldreboenden än hos en brukares privata bostad. En orsak uppges vara att det är en enklare omställning för brukaren att flytta till ett äldreboende där digital välfärdsteknik redan är en del av boendet. Inom hemtjänsten råder också hög personalomsättning vilket innebär att det krävs löpande utbildningsinsatser för att säkerställa att all personal har kännedom och kunskap om den välfärdsteknik som finns installerad hos brukaren. Att det dessutom finns områden inom kommunen utan mobiltäckning försvårar också möjligheterna att kunna erbjuda alla brukare som önskar digital välfärdsteknik den teknik som efterfrågas. Det gäller bl.a. GPS-larm och trygghetskameror.

Ytterligare en utmaning som lyfts fram är att det varken inom äldreboenden eller hemtjänst finns någon personal med särskilt ansvar för att underhålla den digitala välfärdsteknik som erbjuds. Detta innebär att all personal har ett ansvar att underhålla tekniken. Det gäller exempelvis batteribyten.

3 Summering

Vi konstaterar att det inom socialnämnden finns en digitaliseringsstrategi som redogör för ett antal åtgärder som ska vidtas för att öka digitaliseringen och sänka kommunens kostnader samt bibehålla kvalitén i den kommunala välfärden. Strategin redogör däremot inte för någon beräkning kring hur digitaliseringen kommer att sänka kommunens kostnader och hur den kommer påverka kvalitén. Strategin redogör inte heller för vem som ansvarar för att säkerställa att åtgärderna genomförs.

Vi noterar också att flera av de beslutade åtgärderna inte har genomförts till följd av komponentbrist som lett till leveransproblematik, det gäller bl.a. trygghetskameror inom hemtjänsten och hotellås på äldreboenden. Enligt uppgift kommer dock pilotprojekt att genomföras under sommaren och hösten år 2023.

Under år 2022 har nämnden också, som en del av de beslutade aktiviteter i verksamhetsplanen, arbetat med andra projekt som "Proaktiv digifysisk seniorvård" och "Cybmed" vilka är digitala verktyg som enligt uppgift ska öka kvalitén inom äldreomsorgen.

Datum som ovan

KPMG AB

Klara Engström

Kommunal revisor

Lena Medin

Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.